

EL PAPER DEL MESTRE DE SUPORT PER ATENDRE LA DIVERSITAT

*Cloquell, C.; Dengra, B.; García, M.J.; López, N. i Radó, J.
Mestres de suport a centres públics de Mallorca*

i membres del grup de treball "Un nou model de suport per una escola de tots"

Actualment se sent parlar molt de la paraula "diversitat". És necessari que tots els que treballam en el món de l'ensenyament reflexionem sobre el pes d'aquesta paraula a la nostra pràctica educativa. L'escola és fonamentalment un lloc de diversitat. És cert que els alumnes sempre han estat diferents entre si, però actualment la diversitat es fa més evident. L'escola evidencia els canvis socials. La procedència geogràfica i cultural, el tipus de família, la situació socioeconòmica, les capacitats, els ritmes d'aprenentatge, la motivació... configuren un panorama escolar plural.

Per optimitzar el millor de cada alumne, potenciar al màxim les seves capacitats, i ajudar-lo a assolir un desenvolupament ple és imprescindible ajustar la resposta educativa a cada un dels alumnes.

Atendre la diversitat és necessari. En aquest context cal plantejar-nos quin és avui el paper del mestre de suport, tenint en compte quin és el model de suport en una escola que pretén donar resposta a cada un dels alumnes.

Abans parlarem breument del model d'escola que tots coneixem: el model d'escola tradicional. El mestre imparteix uns continguts que tots els alumnes han d'assolir; tots fan el mateix. Generalment la metodologia és rígida i el que es valora és la consecució dels objectius finals. Però hi molts d'alumnes que no hi caben, en aquest tipus d'escola. Els alumnes que per determinats motius (procedència geogràfica, capacitats...) no poden

assolir els objectius d'un currículum tancat se'ls separa, se'ls margina del grup classe. Són els alumnes diferents. De forma coherent amb aquest plantejament, els "alumnes diferents" fan altres tasques que poc o res tenen a veure amb el currículum del seu grup classe. Se'ls treu de l'aula o es queden en un racó de la classe fent altres tasques. En els pitjors dels casos trobam encara alumnes que es passen el dia fent fitxes, o treballant amb llibres de text de cursos inferiors. Òbviament no poden participar del que es fa dins l'aula.

Els professors de pedagogia terapèutica són els mestres dels alumnes del programa d'integració, i els professors de compensatòria s'encarreguen dels alumnes immigrants, d'altres ètnies i/o estrangers amb dificultats d'aprenentatge. Aquest etiquetatge -"alumne d'integració" o "alumne de compensatòria"- implica, a més, que molts de mestres es creïn baixes expectatives envers

aquests alumnes, amb els perjudicis que això causa a l'alumne. En ocasions, ni tan sols es dona a l'alumne l'oportunitat de demostrar del que és capaç. El nin és classificat a priori negativament. Ell no pot fer el que fan els altres. Entrem així en una dinàmica on pensant atendre la diversitat s'actua just al contrari. Classificar els alumnes va en contra d'atendre la diversitat.

Per atendre aquesta diversitat el que hem de fer és partir d'un currículum comú, i a partir d'aquí

Diversificar el currículum només és possible en el marc d'una escola comprensiva. L'escola comprensiva ofereix una resposta adient a les necessitats de tots els alumnes, partint sempre d'un currículum comú i oferint opcions plurals per a tots els alumnes.

anar diversificant i flexibilitzar aquest currículum perquè tots els alumnes aprenguin en un context normalitzat. Diversificar el currículum només és possible en el marc d'una escola comprensiva. L'escola comprensiva ofereix una resposta adient a les necessitats de tots els alumnes, partint sempre d'un currículum comú i oferint opcions plurals per a tots els alumnes. El punt de partida és un currículum comú però obert i flexible. Es parteix sempre de les competències dels alumnes, es plantegen processos d'aprenentatge diversificats i s'empren diverses metodologies. És important assenyalar que el que es valora és el procés d'aprenentatge i no únicament els resultats. El grup classe esdevé un grup d'alumnes diversos que participen d'un currículum comú, flexibilitzat per respondre a la individualitat de cada alumne, i on tots són part imprescindible.

Aquest model d'escola implica un model de suport diferent. És un model de suport generalitzat i dirigit al conjunt de l'escola, on el mestre de suport treballa juntament amb els professors tutors per cercar alternatives educatives que permetin diversificar i adaptar el currículum per a tots els alumnes des d'una perspectiva curricular i contextual, no des de la perspectiva pseudo-terapèutica i compensadora.

Aquesta nova concepció del suport es fonamenta en el concepte de necessitats educatives. Aquest

concepte no es refereix ni als dèficits, ni a les mancances. Ni tan sols a les persones. Són les demandes educatives que cada alumne presenta en el seu aprenentatge. Les respostes educatives es troben en l'organització que es faci dels elements i recursos que configuren el context on es desenvolupa l'acció educativa. No es tracta llavors, de classificar els alumnes, sinó d'oferir un ample ventall de possibilitats d'intervenció educativa que permeti respondre de manera adient a

totes i cada una de les necessitats dels alumnes.

Aquesta nova concepció d'escola possibilita una vertadera atenció a la diversitat, que no ha de ser entesa com mesures extraordinàries per a alumnes concrets, sinó que aquestes mesures possibiliten un desenvolupament ple de l'alumne.

La responsabilitat dels alumnes d'un grup és del professor-tutor, però per oferir una flexibilització del currículum i una diversificació metodològica es requereixen suports i ajuts professionals. El professor de suport és el professional que comparteix el treball, la planificació i la intervenció amb el tutor, que ajuda tant als alumnes com als professors per poder organitzar una xarxa de suport que atengui de manera real la diversitat. Des d'aquest plantejament la funció del professor de suport és ajudar els mestres a diversificar el procés d'ensenyança aprenentatge, potenciant una organització dinàmica i flexible de l'aula. El fet de disposar certes hores d'un professor dins l'aula

permet organitzar activitats docents de forma diferent a la tradicional. Es poden duu a terme diferents estratègies metodològiques i potenciar el treball en grups heterogenis més reduïts, facilitant així la individualització de les tasques presentades. El mestre de suport també aporta idees, estratègies i alternatives didàctiques al funcionament general de la classe, ja que les reunions periòdiques entre els professors permeten al de suport participar tant en la planificació com en el desenvolupament de les activitats acadèmiques de

quina ha de ser la feina del mestre de suport. En relació a l'organització dels recursos humans, els podem utilitzar d'una forma diferent a la que s'empra actualment a la majoria d'escoles, per tal que la tasca del mestre de suport sigui una veritable ajuda als mestres i tutors. La nostra proposta és crear un únic departament de suport a cada escola, on els professors de suport es distribueixin per cicles. D'aquesta manera és possible la cooperació entre els mestres que han de treballar junts amb uns mateixos alumnes. No fer distincions

El professor de suport és el professional que comparteix el treball, la planificació i la intervenció amb el tutor, que ajuda tant als alumnes com als professors per poder organitzar una xarxa de suport que atengui de manera real la diversitat, ajudant els mestres a diversificar el procés d'ensenyança aprenentatge, potenciant una organització dinàmica i flexible de l'aula

cada classe.

La participació del mestre de suport en el procés d'avaluació és també una tasca molt important. Si planifiquem una actuació didàctica centrada en l'adaptació del currículum (objectius, continguts, metodologies) es fa necessari adaptar el procés d'avaluació, atenent a les decisions preses amb anterioritat. El suport participa i col·labora en aquesta tasca complexa de preparar avaluacions distintes per a alumnes diferents. La diversificació del procés d'avaluació és una responsabilitat del tutor, que té en el suport l'ajut imprescindible per posar en pràctica aquesta decisió.

L'activitat del suport amb els alumnes sempre es realitzarà en el context de l'aula, perquè el seu objectiu és facilitar i possibilitar la participació de tots els alumnes en la dinàmica general de l'aula, compartint les activitats i experiències entre tots. El suport ajuda també a modificar les expectatives i actituds del mestre. Ofereix ajut als tutors i especialistes per promoure actuacions obertes i flexibles per atendre qualsevol alumne, al mateix temps que propicia un canvi en les actituds del mestres per facilitar la consecució d'aquest objectiu i modifica les poques expectatives que generalment es tenen en relació a determinats alumnes. Actua des del convenciment que la participació i l'aprenentatge de tots els alumnes del grup-classe - sempre que proposem una diversificació curricular- és una realitat.

Arribats en aquest punt és important assenyalar que la terminologia "mestre de pedagogia terapèutica" i "mestre d'educació compensatòria" no té sentit en el model de suport que es proposa per atendre la diversitat. És font de malentesos sobre

entre la procedència ni dels professors ni dels alumnes. El professor de suport de cada cicle col·labora amb els professors tutors d'aquest cicle per poder oferir unes situacions d'aprenentatge obertes i flexibles on tots els alumnes, sense excepcions, puguin participar i aprendre.

D'aquesta manera es romp amb els antics plantejaments compensadors i selectius. La cooperació entre els professors farà possible que els alumnes puguin aprendre a la vegada objectius i continguts diferents. Només així serà possible que l'escola comprensiva que volem esdevengui una realitat.

